

VEDLIKEHOLD AV TROMMER

Har du akkurat begynt, eller planlegger du å begynne å spille trommer? Da har du som elev, eller som foresatt, sikkert lyst til å vite mer om hvordan vi kan ta vare på instrumentet.

En tromme trenger, som alle instrumenter, stell og vedlikehold. Riktig vedlikehold og håndtering er viktig for å forebygge feilslitasje og skader på instrumentet. Ved at vi vedlikeholder trommen regelmessig, vil vi kunne unngå store og kostbare reparasjoner. Trommen vil også fungere som den skal når den tas i bruk.

I denne guiden finner dere en oversikt over grunnleggende og periodisk vedlikehold. Vi vil forklare hvordan instrumentet er satt sammen, hva dere måtte trenge av utstyr, og hvordan instrumentet skal håndteres og oppbevares.

Vi anbefaler at musikanten får veiledning av en instruktør, eller instrumentalist, første gangen hun/han skal gjøre vedlikehold på instrumentet. Vi tar høyde for at du som elev/foresatt vil kunne føle deg usikker på utførelse av vedlikehold, selv etter en gjennomgang. Vi oppmuntrer derfor til å kontakte elevens instruktør for videre veiledning, før dere utfører vedlikehold dere ikke er trygge på.

For større reparasjoner anbefaler vi å ta kontakt med en materialforvalter/fagperson.

Tips: *Bruk gjerne denne guiden i kombinasjon med Norges Musikkorps sin video som demonstrerer vedlikehold av slagverk. Du finner videoen på www.superinstruktorene.no under "Instrumentgrupper". Klikk deg så inn på "trommer", så finner du videoen nederst på siden.*

Utstyr til vedlikehold

I denne veiledningen tar vi utgangspunkt i en skarptromme, men prinsippet for vedlikehold av tromme er stort sett det samme.

For at du skal kunne ta vare på din skarptromme på best mulig måte trenger du noen hjelpemidler:

1. Tromme-/stemmenøkkel
2. Rengjøringsmiddel (*zalo el sun light*)
3. Klut til rengjøring/polering
4. Koffert/trekk til trommen
5. Skarptrommestativ

Trommens oppbygging

En tromme tilhører instrumentgruppen *slagverk*, og finnes i mange varianter. Vi kan kategorisere trommer på ulike måter, for eksempel etter konstruksjon (*rammetromme, sylindertromme, kjeletromme*), eller etter funksjon (*skarptromme, tamtam-tromme og basstromme, men mest brukt i all slags populærmusikk har vi trommesett som består av flere trommer og cymbaler satt sammen*).

Felles for alle trommer er at de består av to hoveddeler:

1. Kropp
2. Trommeskinn

Kroppen

Trommekroppen er vanligvis bygd opp av en sveipet ramme, eller et sylindrisk rør. Trommeskinnet kan være trukket over både én, eller begge ender av kroppen.

Kroppen lages mange ulike størrelser og fasonger, og av forskjellige materialer, men hovedsakelig tre eller metall. Selve diameteren på trommen avgjør hvilket skinn man skal bruke. Standard for skinnstørrelse er tommer, og en skarptromme er vanligvis 14 tommer. Det finnes også skarptrommer i mindre størrelser, og skarptrommer kommer i mange forskjellige dybder, hvorav paradetrommer er de dypeste.

Trommeskinnet

På en skarptromme finner vi to skinn, ett i hver ende av trommen. Skinnene kaller vi for *slagskinn* og *underskinn*. Festet til underskinnet finner vi en annen viktig del som kalles for en *seide*. Den kan minne om et belte, og består av en rekke langsgående metallspiraler. Det er denne delen som lager den «skarpe» lyden som vi kjenner igjen som skarptrommelyden. I

95 % av all musikk du hører på radioen spiller skarptromma på 2 og 4. Det er der vi klapper, prøv selv. Én -to-tre-fir'. Én - KLAPP – tre – KLAPP. Dette kalles backbeat.

Når du ser gospelkor i amerikanske kirker som synger og spiller og er *skikkelig* med, klapper alle på 2 og 4. Da ligger groovet og backbeat-et innbakt i selve sjela til de som synger. I norske kulturhus spredt rundt omkring i landet finner vi dessverre utallige eksempler på publikum som klapper på 1 og 3. Det stopper absolutt alt tilløp til groove og fremdrift i låten – stopp med det! 😊

Seiden under skarptrommen resonnerer mot det tynne underskinnet for å lage den skarpe lyden, men er ellers lite utsatt for slitasje. Det kan likevel være at denne er gammel og at noen strenger har løsnet. Da må seiden erstattes. For å gjøre det må vi løsne skruene på seidens festeanordninger. Vi finner festene langs trommekanten, på hver sin ende av seiden. Når skruene er løsnet, fjerner vi den gamle seiden, legger på plass den nye, og fester trådene i festene. Vi strammer skruene på plass igjen.

På den ene siden av trommen finner vi og en *seidemekanisme*. Denne mekanismen brukes for å justere seidens stramhet og selve skarptrommens «buzz». Pass på at skarptommeslaget låter kort og effektivt - som et klapp med henda - og at ikke seiden slarker og «buzzer» lenge etter selve slaget. På enkelte modeller kan seidejusteringen utføres på begge sider av trommen. Det gjør at seiden blir enklere å justere.

Montering og utskiftning av trommeskinn

Det tar lang tid å bli flink til å stemme en tromme, men det er likevel viktig å starte tidlig så man skjønner litt av hvordan trommen er satt sammen, og hvilke ulike deler som tilsammen lager lyd.

Puss trommekanten og ringen som holder skinnet på plass med en myk klut. Sjekk at skinnet er helt og uten rifter. Legg skinnet på trommen, og legg deretter ringen på. Sett inn alle strammeskruer med stoppskiver og skru de sammen med fingrene til de akkurat tar tak. Nå begynner du å stramme sakte i stjerneform, en halv omdreining av gangen. Hold på slik til skinnet er såpass stramt at du med ett bestemt press kan presse skinnet ca. ½ cm ned på midten. Underskinnet skal være litt slakkere enn overskinnet. Bruk nå et håndkle eller lignende og demp underskinnet, eller juster seidemekanismen slik at den er slakk, og legg trommestikkene mellom seide og skinn, da holdes seiden bort fra selve underskinnet. Slå på kanten av skinnet og juster til klangen er lik rundt hele trommen. Snu trommen og gjør det samme på den andre siden.

Oppbevaring og håndtering

Når trommen ikke er i bruk, kan den oppbevares i trekket for å beskytte den mot støv og skader, men det mest praktiske er å ha den stående på et stativ. Vi må unngå å legge gjenstander i trekket som kan skade instrumentet (notehefter, trommestikker, stativ, osv.)

Oppsummering av grunnleggende vedlikehold

Dette skrevet går nøye gjennom hvordan man vedlikeholder en tromme, men det er ikke alt vedlikehold som er nødvendig for elever og foresatte å tenke på. Er det noe dere lurer på, spør dere instruktør og/eller materialforvalter.

For elever og foresatte er det viktigst at dere setter dere inn i det daglige/ukentlige vedlikeholdet, som gjøres etter hver spilling.

Se følgende punktliste og tabell:

- Bevegelige deler kan smøres.
- Instrumenter kan tørkes/poleres med en ren tørr (ev. lett fuktet) klut.
- Sjekke at skruer ikke er løsnet.
- Ikke slå på instrumentene med andre stikker enn de som er beregnet til det.
- Bruk beskyttelsestrekk eller transportkasser hvis det finnes.
- I bager og kasser, ikke pakk ting slik at det kan ødelegge hverandre.

Tabellen viser med grønt hvilket vedlikehold elev/foresatt kan gjøre selv:

HVILKEN DEL	VEDLIKEHOLD	HVOR OFTE	UTFØRES AV
Trommeskinn	Skiftes ut	Ved behov	Elev/foresatt Materialforvalter
Seiden	Skiftes ut	Ved behov	Materialforvalter
Trommen	Rengjøre/tørke støv	Hvert semester	Elev/foresatt
Stemmeskruer	Strammes/smøres	Ved behov	Elev/foresatt

Lykke til!

